

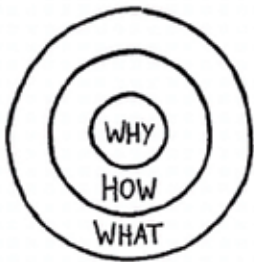
De sportdag, waarom eigenlijk?

De eerste herinnering die de term sportdag bij mij oproept zijn slagroomtaarten. Met mijn klasgenoten wonnen we bijna alle teamsporten tijdens de jaarlijkse sportweek. Dit resulteerde in elke dag een slagroomtaart. Op zich niet vreemd dat we alles wonnen want we hadden 1) de beste voetballer(s), 2) de beste hockeyer(s), en 3) de beste handballer(s) van de school in onze klas. Basketbal en softbal waren met deze balvaardige jongens logischerwijs ook een prooi voor ons. Vanzelfsprekend hadden wij dikke pret en na drie dagen zo genoeg van de slagroomtaart dat we die maar weggaven aan de 'verliezers'. Ik vraag mij nu wel af wat de LO-sectie beoogde met deze opzet. Hadden ze een specifiek doel voor ogen met de sportweek? Zou dat samen sporten zijn geweest of juist meer onderling competitie aangaan? En denken we eigenlijk wel eens na over het waarom van een sportdag?

TEKST SEBASTIAAN PLATVOET

Gouden cirkel

Via de Gouden Cirkel van Simon Sinek is het interessant om naar een gemiddelde sportdag te kijken. De Gouden Cirkel van Simon Sinek, Why, How, What (zie figuur 1) is interessant om het bovenstaande te doorgronden. Simon Sinek is tot zijn model van de Gouden Cirkel gekomen door onderzoek te doen naar succesvolle organisaties en invloedrijke leiders. Wat bleek? Zij hebben allemaal min of meer dezelfde wijze van denken, handelen en communiceren. Deze mensen en organisaties starten vanuit het Why (wat drijft mij, waar geloven wij in), gaan vervolgens naar het How (hoe doe je wat je doet) om tenslotte pas te werken vanuit het What (wat bieden we aan, wat doen we). Ondanks de kritieken die de laatste jaren op deze aanpak zijn gekomen wil ik dit model toepassen op het mogelijke succes van een sportdag.

▲
Figuur 1. De Gouden Cirkel (Simon Sinek, 2012)

De sportdag van nu

Waarom organiseren we eigenlijk sportdagen? Wat is daar het nut en de meerwaarde van? In meer algemene zin wordt de sportdag georganiseerd om het belang van bewegen te benadrukken en samen met anderen een dag sportief in beweging te zijn. De Dag van de Konings spelen is in Nederland waarschijnlijk de bekendste sportdag. Vijf jaar geleden voor het eerst georganiseerd en elk jaar nemen meer school deel. In 2017 deden ongeveer 1,2 miljoen kinderen mee en daarmee dus ook een groot aantal van alle basisscholen in Nederland. De Koningsdag sportdag is opgezet (door de Krajicek Foundation)

om aandacht te creëren voor het belang van bewegen en een gezonde leefstijl. Op veel scholen wordt de dag gestart met een gezond ontbijt waarna de kinderen allerlei sportieve activiteiten uitvoeren. Het zou interessant zijn om het effect van deze dag te onderzoeken, zowel op korte en lange termijn. Een relevante vraag is of de opzet van veel sportdagen aansluit bij de achterliggende gedachte. Ik ervaar op stagescholen en op de school van mijn kinderen nog immer dat de meeste scholen kiezen voor een vrij traditionele invulling van de sportdag. Plat gezegd, de kleuterklassen zijn bezig met zaklopen en eieren op een lepel verplaatsen, de middenbouw legt een hindernisparcours af en de bovenbouw gaat net als op het voortgezet onderwijs de strijd aan in de veelal bekende sporten. Dit op zich is niet verkeerd, laat ik daarin duidelijk zijn. Veel kinderen, met name de jongsten, beleven veel plezier en zijn een halve of hele dag lekker actief bezig. De vraag die je als organisator echter zou moeten stellen is of je met de gekozen opzet daadwerkelijk je doel bereikt. Leidt deze opzet tot een groter bewustzijn van het belang van bewegen? En is dat ook het *waarom* voor de sportdag die je organiseert?

Redenen voor een sportdag

Een klein verkennend onderzoek onder leerkrachten bewegingsonderwijs maakt duidelijk dat de meest gangbare motieven voor het organiseren van een sportdag zijn:

1. Afwisseling (feestelijk) in een programma (schoolprogramma) brengen, anders actief

▲ Sjoelen als afwisseling.

- zijn (vb. Koningsspelen, koekhappen, gekostumeerd voetbal, touwtrekken..)
2. Kennismaken met nieuwe activiteiten en contexten (meer in verlengde van SOK, clubs en verenigingen in de buurt betrekken/bezoeken bv eenmalig schaatsen, survivalmiddag, bezoek aan kaatsclub, duikvereniging...)
  3. Aansluiten bij programma (voetbal, hockey, softbal, atletiek ...) in intrascolair verband met verschillende subdoelen (schoolsportprogramma) en mogelijke accenten (o.a. sporten met en tegen leerlingen uit andere klassen, leren omgaan met anderen en meer aandacht voor organisatorische taken)
  4. Aansluiten bij LO-programma in interscolair verband. Training met selecties en schoolteams (interscolair toernooi, competitie, OM). Kansen en aandacht voor talent (verkenning en herkenning).

De reden voor een sportdag bestaat echter waarschijnlijk niet. Elke school, elke doelgroep en elke vakleerkracht/sectie kan een eigen *waarom* hebben voor een sportdag. Op de meeste scholen zal het belangrijkste hoofddoel zijn om kinderen op hun eigen niveau te enthousiasmeren en stimuleren voor sport en bewegen.

Hoe gaan we het doen?

De meeste sportdagen kennen een 'one size fits all' aanpak. En daarmee slaan we de plank voor veel leerlingen mis. Recent onderzoek van vierdejaars HAN ALO-studenten bevestigde dat de motieven van jongens en meisjes rondom de puberteit voor deelname aan sport en beweegactiviteiten vaak anders liggen. De meeste jongens hebben een sterke voorkeur om in competitie te treden met leeftijdgenoten, veel meisjes hebben een sterkere voorkeur voor activiteiten waarin het samen spelen meer centraal staat.

Om de sportdag te laten bijdragen aan het enthousiasmeren van alle kinderen voor sport en bewegen is het verstandig om 1) in te spelen op de motieven van kinderen en 2) kinderen de

mogelijkheid te geven zelf keuzes te maken door een gedifferentieerd aanbod te bieden. Ook kan worden nagedacht over de verschillende rollen die leerlingen voor en tijdens een sportdag kunnen spelen. Zeker bij ouderejaars in het voortgezet onderwijs maar wellicht ook bij bovenbouw leerlingen in het primair onderwijs is het interessant deze leerlingen een belangrijke rol te geven in de organisatie. Leerlingen in het voortgezet onderwijs kunnen de volledige regie krijgen over een sportdag. Deze leerlingen weten vaak (nog) beter wat op school en bij andere leerlingen leeft en zodoende een aantrekkelijk aanbod creëren voor alle leerlingen. Het geeft deze leerlingen de mogelijkheid het bewegen regelen in een meer complexe setting te organiseren. In het primair onderwijs zouden groep 8 leerlingen een deel van de sportdag kunnen organiseren en / of betrokken worden bij de organisatie voor de kleuters en onderbouwleerlingen. Een unieke kans voor deze leerlingen om te leren gaan met verantwoordelijkheid en een andere rol te spelen dan die van 'leerling'.

Wat gaan we dan doen?

Zoals Sinek beschrijft starten veel organisaties echter met het 'wat'. Dat is een klassieke fout. Het is geen hogere wiskunde, de theorie van Simon Sinek. Waarom wilde Steve Jobs computers maken? 'Wil je je hele leven suikerwater verkopen of wil je een kans om de wereld te veranderen', zei Jobs tegen de CEO van Coca Cola toen hij deze verleide om naar Apple te komen. 'Het waarom' van Jobs had met een betere wereld te maken. Met een mooiere ook, want zelfs Apple-haters kunnen niet ontkennen dat Jobs met de iPhones, iPads, enzovoort iets heel moois in de wereld zette. Sinek bracht in zijn theorie 'the why' in het debat. Succesvolle ondernemers willen dus niet zo snel mogelijk rijk worden, ze willen iets anders dat niet per se direct duidelijk is. 'Het waarom' heeft vaak een diepere laag, die mensen misschien niet eens direct zelf ontdekken. In relatie tot ons thema van de sportdag rest hier dus een vraag: 'Waarom organiseren we een sportdag?' Het zal blijken dat er veel motieven zijn om een dergelijke dag te organiseren. En het is in elk geval nooit verkeerd om hier eens goed met elkaar over in gesprek te gaan. Het wat van de sportdag is ook niet te beschrijven hier. De sportdag, eigenlijk is het een onlosmakelijk onderdeel van het bewegingsonderwijs. En terecht in mijn optiek omdat de sportdag mogelijkheden biedt kinderen nog meer te enthousiasmeren en stimuleren om te gaan sporten en bewegen. De Gouden Cirkel leert ons dat die mogelijkheden nog meer benut kunnen worden als jij als docent start met denken vanuit het model Why, How, What. De sportdag kan dan een soort van kroon worden op de lessen bewegingsonderwijs waarin je net dat kan bereiken wat je binnen de reguliere lessen niet lukt!

Sebastiaan Platvoet werkt als teamleider van het expertiseteam Sport & Talent bij HAN Sport & Bewegen. Hij geeft onderwijs aan derde- en vierdejaars ALO- en Sportkundestudenten en doet onderzoek naar talent in onderwijs en sport

Contact

sebastiaan.platvoet@han.nl

Kernwoorden

sportdagen, competitie

Foto

Anita Riemersma